

Ο ΙΣΛΑΜΙΚΟΣ ΕΞΤΡΕΜΙΣΜΟΣ ΕΠΑΝΑΧΑΡΑΣΣΕΙ

ΤΗ ΜΕΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ ΚΑΙ ΑΠΕΙΛΕΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Του Γιώργου Ξ. Πρωτόπαπα
(RIEAS- Media Αναλυτής)

Copyright: Research Institute for European and American Studies (www.rieas.gr)
Publication Date: 27 August 2014)

Ο ισλαμικός φονταμενταλισμός δημιουργεί νέα δεδομένα στη Μέση Ανατολή καθώς απειλεί να αναδιαμορφώσει εκ νέου το χάρτη της περιοχής αλλά και να επεκταθεί στην Ευρώπη. Οι ισλαμιστές εξτρεμιστές μαχητές σε Ιράκ και Συρία αποκαλύπτουν τις ευαίσθητες ισορροπίες ανάμεσα στην Ουάσινγκτον και τους περιφερειακούς δρώντες της Μέσης Ανατολής αλλά και τους αναγκάζουν να στραφούν σε νέες υπό διαμόρφωση ετερόκλητες συμμαχίες. Οι ΗΠΑ που έχουν βιώσει με τις επιθέσεις της 9/11 τι ακριβώς σημαίνει ισλαμική τρομοκρατία, εξετάζουν αποφασιστικές στρατηγικές για να ανακόψουν το spillover του ισλαμικού εξτρεμισμού στη Μέση Ανατολή αλλά και στην ευρωπαϊκή ήπειρο.

Η κατάσταση στη Μέση Ανατολή εμφανίζεται ιδιαίτερα ευμετάβλητη από τη δράση της οργάνωσης “Ισλαμικό Κράτος του Ιράκ και της Συρίας (ISIS)” που έχει υπό την κατοχή της περιοχές του Ιράκ και της Συρίας. Η περιγραφή του υπουργού Εξωτερικών της Ιορδανίας Nasser Judeh απεικονίζει το τι ακριβώς επικρατεί τη δεδομένη στιγμή στην ευρύτερη περιοχή. Σύμφωνα με τον Judeh «στη Συρία, από το βορρά, προς τα κάτω, κατά μήκος των ακτών της Μεσογείου και σε όλη τη διαδρομή προς το νότο μπορούμε να υποστηρίξουμε ότι έχουμε το Regime-istan. Την περιοχή που ελέγχεται από τον πρόεδρο Μπασαρ αλ Ασαντ και εκτείνεται προς τα Υψώματα του Γκολάν, επειδή εκτιμάει ότι πρέπει να έχει τη δυνατότητα να προκαλεί ή να ενοχλεί το Ισραήλ. Στα βορειοανατολικά είναι η περιοχή των Κούρδων – Κουρδιστάν- και στη συνέχεια στο νότο έχουμε το Sunni-istan, όπου εν μέρει ελέγχεται από τους σουνίτες αντάρτες στα ανατολικά και από τους ισλαμιστές εξτρεμιστές στα νοτιοανατολικά (το Extremist-istan). Παρόμοια κατάσταση έχει δημιουργηθεί και στο Ιράκ. Το Shia-istan εκτείνεται από τη νότια Βαγδάτη μέχρι τον Κόλπο. Στο βόρειο μέρος έχουμε το Κουρδιστάν και η υπόλοιπη περιοχή είναι το διαιρεμένο Sunni-istan με την ISIS να ελέγχει τα βορειοδυτικά και τα δυτικά, από τη Μοσούλη στη Συρία».

Η σοβαρή απειλή του ISIS στην ευρύτερη περιοχή, σύμφωνα με το Foreign Policy ενώνει αντιπάλους και φαίνεται και δημιουργεί μια ετερόκλητη συμμαχία την «Alliance Whose

Name Must Not Be Spoken» με : τις ΗΠΑ, τους Κούρδους, την κυβέρνηση της Βαγδάτης, το Ιράν, τη Ρωσία, τη συνδρομή του NATO, και το συριακό καθεστώς του Μπασάρ αλ Ασαντ. Η παράξενη συμμαχία έχει τη σιωπηρή υποστήριξη του Ισραήλ και των περισσότερων χωρών του Gulf Cooperation Council (Συμβούλιο Συνεργασίας του Κόλπου).¹ Παράλληλα και ο μεγάλος μουφτής της Σαουδικής Αραβίας Sheikh Abdul Aziz al-Sheikh έχει χαρακτηρίσει το Ισλαμικό Κράτος του Ιράκ και της Συρίας (ISIS) ως «το νούμερο ένα εχθρό του Ισλάμ». Την απειλή του ισλαμικού εξτρεμισμού έχουν σε παγκόσμιο επίπεδο παραδεχτεί χώρες όπως η Κίνα, η Ινδία, καθώς και τα κράτη –μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Ουάσιγκτον σύμφωνα με τη The Wall Street Journal σε περίπτωση οποιασδήποτε απειλής κατά της Αμερικής εξετάζει σοβαρά το ενδεχόμενο να πραγματοποιήσει στρατιωτικές επιδρομές κατά των τζιχαντιστών του ISIS στη Συρία. Το αμερικάνικο Πεντάγωνο θεωρεί ότι η διεξαγωγή επιχειρήσεων στη Συρία πιθανόν να είναι απαραίτητη, μετά τις αεροπορικές επιδρομές των τελευταίων εβδομάδων που ανέκοψαν την προέλαση της ισλαμικής εξτρεμιστικής οργάνωσης στο Ιράκ.²

Ευρώπη και ισλαμική τρομοκρατία

Η δράση του ISIS εξελίσσεται σε μια μεγάλη απειλή και για την Ευρώπη καθώς περιλαμβάνει στις τάξεις και *Ευρωπαίους ισλαμιστές εξτρεμιστές*. Η εκτέλεση του Αμερικανού πολεμικού ανταποκριτή Τζέιμς Φόλνι που σόκαρε τη διεθνή κοινή γνώμη αποκάλυψε με το χειρότερο τρόπο τη συμμετοχή των Ευρωπαίων τζιχαντιστών στις μάχες της Συρίας και του Ιράκ. Ο εκτελεστής του πιστεύεται ότι είναι ένας Βρετανός ισλαμιστής εξτρεμιστής που φέρεται να είναι αρχηγός ομάδας Βρετανών τζιχαντιστών που δρουν στη Συρία. Οι βρετανικές υπηρεσίες πληροφοριών γνωρίζουν, σύμφωνα με τη Russia Today, ότι μουσουλμάνοι πολίτες της χώρας τους μάχονται στη Συρία και εκτιμούν ότι μπορεί να χρησιμοποιήσουν τη στρατιωτική τους εμπειρία για να προκαλέσουν χάος όταν γυρίσουν πίσω στα σπίτια τους. *Οι Ευρωπαίοι ισλαμιστές εξτρεμιστές μαχητές σύμφωνα με αναλυτές που έχουν αποκτήσει εμπειρία στη χρήση όπλων και εκρηκτικών στα μέτωπα της Συρίας και του Ιράκ αν γυρίσουν πίσω στη Ευρώπη θα έχουν τη τεχνογνωσία να διεξάγουν τρομοκρατικές επιθέσεις μεγάλης ισχύος.*

Η προέλευση των Ευρωπαίων μουσουλμάνων που συμμετέχουν στη Τζιχάντ (ιερό πόλεμο) της Συρίας έχει γίνει αντικείμενο έρευνας από τα διεθνή ΜΜΕ. Η εφημερίδα Le Figaro υπολογίζει ότι 50- 80 άτομα έφυγαν από τη Γαλλία, το περιοδικό Der Spiegel αναφέρει για «12 Γερμανούς», η εφημερίδα Jyllands-Posten κάνει λόγο για 45 Δανούς και ακόμα υπάρχουν ενδείξεις για περίπου 100 Ολλανδούς μουσουλμάνους. Μια πρώτη πλήρης εκτίμηση για το πώς πολλοί ευρωπαίοι μουσουλμάνοι έχουν ενωθεί με τους Σύριους αντάρτες δίνει το βρετανικό The International Center for the Study of Radicalization (ICSR) καθώς σύμφωνα με τα στοιχεία του υπολογίζονται ότι 135 με 350 άτομα έχουν προχωρήσει στη Συρία από τις αρχές του 2011, αντιπροσωπεύοντας το 7-11% του συνολικού αριθμού των ξένων μαχητών. Η εκτίμηση του ICSR προκύπτει από τη μελέτη περισσότερων από 450 πηγών που προέρχονται από δυτικά και αραβικά ΜΜΕ καθώς και από ανακοινώσεις

που έχουν αναρτηθεί σε ιστοσελίδες εξτρεμιστών ισλαμιστών. Ωστόσο πρέπει να επισημανθεί ότι δεν μπορεί να γίνει μια ακριβής απογραφή των ξένων μαχητών εφόσον οι διαθέσιμες κρατικές πηγές είναι ατελείς. Τα δεδομένα έχουν αναλυθεί με βάση τρεις διαφορετικές προσεγγίσεις: (α) το συνολικό αριθμό τους ή από χώρα σε χώρα, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που είναι εν ζωή, έχουν σκοτωθεί ή συλληφθεί ή επέστρεψαν σπίτια τους (β) την τωρινή παρουσία των ξένων μαχητών (Μάρτιος 2013) και (γ) τους αριθμούς που επιβεβαιώνουν ότι σκοτώθηκαν όταν πολεμούσαν με ομάδες εξτρεμιστών ισλαμιστών.³

Ιδιαίτερα ανησυχητικό είναι και το φαινόμενο της συμμετοχής ισλαμιστών μαχητών από τα Δυτικά Βαλκάνια στη Συρία και στο Ιράκ καθώς μέσω της «βαλκανικής οδού» πηγαινοέρχονται από την Ευρώπη στη Μέση Ανατολή. Ο ισλαμικός φονταμενταλισμός θεωρείται μια σημαντική απειλή για την περιοχή των Βαλκανίων, καθώς βρίσκει γόνιμο έδαφος εξαιτίας του ότι πολλές χώρες έχουν μουσουλμανικούς πληθυσμούς. Σύμφωνα με τα διεθνή ΜΜΕ περίπου 159 άτομα από τα Δυτικά Βαλκάνια έχουν συνδεθεί με ισλαμιστές μαχητές στη Συρία. Μια ανάλυση των δεδομένων με βάση τους ρόλους που τους αποδίδονται δείχνει ότι 125 από τα άτομα είναι μαχητές, 18 διαμεσολαβητές, και 10 αναγνωρίζονται ως σύζυγοι των ξένων μαχητών. Η πλειοψηφία των ατόμων είναι άνδρες (94%) και υπάρχει και ένα μικρό ποσοστό γυναικών (6%). Η ταυτότητα της υπηκοότητας τους αποκαλύπτει ότι 70 άτομα ήταν από τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, 42 από το Κοσσυφοπέδιο, 25 από την Αλβανία, 9 από τη Σερβία, 5 από την ΠΓΔΜ, και 2 από το Μαυροβούνιο. Τα στοιχεία δείχνουν και μια σειρά από διπλές υπηκοότητες: 1 άτομο από την Αλγερία / Βοσνία, 2 από την Αίγυπτο / Βοσνία, 1 από το Λίβανο / Βοσνία, 1 από τη Συρία / Βοσνία, και 1 από την Ελβετία / Βοσνία. Οι ισλαμιστές μαχητές με εξαίρεση το άτομο από την Ελβετία / Βοσνία είναι πρώην μέλη της ισλαμικής ομάδας el-Mujahid (έδρασε κατά τη διάρκεια της σύγκρουσης στην Γιουγκοσλαβία στη δεκαετία του 1990).⁴

Το δίκτυο μεταφορών στα Βαλκάνια χρησιμοποιείται από ομάδες ισλαμιστών εξτρεμιστών μαχητών οι οποίοι μπορούν να εισέλθουν στο χώρο Σένγκεν (Schengen area) μέσω της Κροατίας και της Σερβίας, που είναι ανοιχτές σε κράτη- μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Αλ Κάιντα του Ισλαμικού Μαγκρέμπ χρησιμοποιεί το δίκτυο για να μεταφέρει ηρωίνη από τη Δυτική Αφρική προς την Ευρώπη. Οι ισλαμικές εξτρεμιστικές ομάδες συμμετέχουν σε εγκληματικές ενέργειες προκειμένου να αποκτήσουν οικονομικά οφέλη και υλικότεχνική υποστήριξη. Η ανάγκη για αυτοχρηματοδότηση προκύπτει από την επιθυμία τους να οργανώσουν τις δικές τους τρομοκρατικές επιχειρήσεις. Η συνεργασία τρομοκρατίας και οργανωμένου εγκλήματος χαρακτηρίζεται από: (α) πρόσβαση σε εξειδικευμένες γνώσεις (π.χ. ξέπλυμα βρώμικου χρήματος), (β) πρόσβαση σε εξειδικευμένες υπηρεσίες (π.χ. πλαστογραφία), (γ) επιχειρησιακή υποστήριξη και (δ) οικονομική στήριξη.⁵

Οι ισλαμιστές στρατολόγοι εντοπίζουν τα κατάλληλα άτομα μέσα σε τζαμιά, γυμναστήρια και στις πανεπιστημιακές ισλαμικές ενώσεις. Οι νεοσύλλεκτοι απομονώνονται από τον κοινωνικό περίγυρό τους και η κατήχηση της ερμηνείας του ριζοσπαστικού Ισλάμ αρχίζει με διδασκαλία είτε ατομικά είτε με μικρές ομάδες. Η φύση της απειλής των εξτρεμιστών

ισλαμιστών θεωρείται κάπως διαφορετική στην Ευρώπη σε σύγκριση με εκείνη στις ΗΠΑ και οφείλεται στις διαφορές που παρουσιάζουν οι μουσουλμανικές τους κοινότητες. Στις ΗΠΑ όπου η μουσουλμανική κοινότητα είναι πιο ενσωματωμένη και λιγότερο απομονωμένη μέσα στην περιοχή της, οι σχεδιαστές των τρομοκρατικών χτυπημάτων τείνουν να είναι πιο φιλόδοξοι και μπορούν να συλληφθούν καθώς αναζητούν βοήθεια από άτομα τα οποία είναι μυστικοί πράκτορες του FBI ή πληροφοριοδότες της αστυνομίας. Στην Ευρώπη η κατάσταση δείχνει διαφορετική εξαιτίας της απομόνωσης των μουσουλμανικών πληθυσμών στα γκέτο τους και για αυτό είναι πιο εύκολο για τους εξτρεμιστές ισλαμιστές να βρουν συνωμότες οι οποίοι δεν είναι πληροφοριοδότες της αστυνομίας. Οι τρομοκρατικές ομάδες μπορεί να αποτελούν και μέρος μιας μεγαλύτερης ισλαμικής φονταμενταλιστικής κοινότητας που να έχει φίλους και συγγενείς που έχουν εμπλακεί σε τρομοκρατικές συνωμοσίες ή έχουν ταξιδέψει στο εξωτερικό για να πολεμήσουν εναντίον των «απίστων».

Οι ευρωπαϊκές χώρες μετά τις επιθέσεις της 9/11 έλαβαν μέτρα για να αποβάλλουν ή να εκδώσουν πολλούς από τους ισλαμιστές Τζιχάντιστες. Όμως αυτοί σύμφωνα με το αμερικάνικο Stratfor αντικαταστάθηκαν από μια δεύτερη γενιά ισλαμιστών εξτρεμιστών σε μια περίοδο που η δυσaréσκεια των μουσουλμανικών πληθυσμών μεγάλωνε. Ένας μεγάλος αριθμός ισλαμιστών φονταμενταλιστών παρακολουθεί μαθήματα στα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια και διάφορα περιστατικά (απαγόρευση της μπούρκα στη Γαλλία και αντι-ισλαμική ρητορική των πολιτικών) ενισχύουν το επιχείρημα των εξτρεμιστών ότι το Ισλάμ δέχεται επίθεση από τους Ευρωπαίους και τους εξυπηρετεί στο να στρατολογήσουν νέα άτομα.

Συμπέρασμα

Το εξτρεμιστικό Ισλάμ αποτελεί μια κοινή απειλή για Μέση Ανατολή, Ευρώπη, ΗΠΑ και για αυτό απαιτεί αποτελεσματικές και συλλογικές ενέργειες. Η κυβέρνηση του Μπάρακ Ομπάμα πρέπει να ηγηθεί των στρατιωτικών επιλογών για να αποτρέψει την εξάπλωση του ισλαμικού φονταμενταλισμού. Οι ΗΠΑ πρέπει να υιοθετήσουν μια Μακιαβελική προσέγγιση και να μην αναλώνονται σε καταδικασμένες εκ των προτέρων διπλωματικές προσπάθειες επίλυσης της κρίσης. Ο Νικόλα Μακιαβέλι γράφει στον *Ηγεμόνα* ότι «δεν πρέπει να αφήνεις να χρονίζει ένα πρόβλημα προκειμένου να αποφύγεις έναν πόλεμο, γιατί, έτσι, ούτε τον πόλεμο τελικά θα αποφύγεις και το πρόβλημα θα σε έχει αποδυναμώσει, μέχρι να φτάσει η ώρα που θα ξεκινήσει η σύγκρουση». Οι εξελίξεις ευνοούν τις νέες ετερόκλητες συμμαχίες και οι ΗΠΑ θα πρέπει να έχουν καταλάβει ότι μπροστά στην κοινή ισλαμική εξτρεμιστική απειλή, οι εχθροί γίνονται φίλοι. Η δημιουργία της «Alliance Whose Name Must Not Be Spoken» είναι μια εκδήλωση σοβαρής ανησυχίας για τις παγκόσμιες επιπτώσεις της ισλαμικής εξτρεμιστικής τρομοκρατίας.

Σημειώσεις:

---

¹David J. Rothkopf, "Welcome to Extremistan: The threat and promise of the fracturing of the Middle East", Foreign Policy, August 20, 2014

---

² Dion Nissenbaum, “U.S. Considers Attacks on ISIS in Syria”, The Wall Street Journal Aug. 22, 2014

³ Aaron Y. Zelin “European Foreign Fighters in Syria” The International Center for the Study of Radicalization (ICSR) , 02/04/2013

⁴ Timothy Holman, “Foreign Fighters from the Western Balkans in Syria”, The Combating Terrorism Center, June 30, 2014

⁵ European Parliament Study “ Europe’s Crime-Terror Nexus: Links between terrorist and organized crime groups in the European Union, Directorate General for Internal Policies of European Parliament”, 2012